

Generalforsamling 9/6 21 Nedre Tude Å. og Vårby Å.

Landbruget står overfor store udfordringer i fremtiden. Ikke mindst i forhold til klima reduktion.

Næsten alle partier i Folketinget er som bekendt, blevet enige om en CO2 reduktion på 70 % inden 2030.

Det er meget ambitiøst, måske kan det lade sig gøre, måske ikke. Der er på nuværende tidspunkt ikke opfundet de teknologiske løsninger, der kan bruges til at nå dertil.

De røde partier ønsker kraftige CO2 afgifter, til stor skade for produktionen i DK og måske flytning af virksomheder til andre lande.

Et af de mulige tiltag til reduktion af CO2 er udtagning af lavbundslande. Landbruget er positiv overfor forslaget, hvis de rette forudsætninger er på plads.

Der arbejdes i øjeblikket på screeningsværktøjer, som gør det lettere for kommunerne at vide, hvor de kan lave vådområder, som giver de største klima effekter.

Landmanden får hjælp til at se, om de har arealer der er egnede.

Et ting er sikkert, vi kommer alle til at deltage i en eller anden udstrækning.

I juni '20 var der et indlæg i Sjællandske med Jimmy Larsen, Forlev, hvor han kritiserer oversvømmelser ved Tude Å. Et efterhånden evigt tilbagevendende problem, som ålavet har påpeget adskillige gange. Alene i juni 20 havde der været 3 store oversvømmelser. Jimmy Larsen fortalte, at der er oversvømmelser, hver gang der har været kraftig vestenvind og høj vandstand i Storebælt, fordi sluserne ved Bildsøvej i årevis har været i stykker. Derfor kan de ikke dæmme op for vandet.

Kommunen sagde, at han bare kunne sende en regning for det ekstra foder, fordi hans dyr ikke kan komme på græs.

Kommunen ville ikke bruge penge på, at få den ødelagte sluse til at fungere igen, fordi den bliver overflødig, hvis og når det store Tude ådal projekt med omlægning af Tude Å til sit oprindelige løb gennemføres.

Som lodsejer langs Tude Å og Vårby Å må I som lodsejere, påpege overfor Slg. K. hvis forholdene langs åen er kritisable og eventuelt søge erstatning for de forringede forhold. Ålavet vil stå jer bi ved henvendelser til kommunen, og eventuelt komme med forslag til personer, der kan udregne erstatningsopgørelser.

Ålavet var på sin årlige åbesigtelsestur den 10.6. 20. Henrik Poulsen havde velvilligt sagt ja til at deltage.

Vi startede som udgangspunktet ved slusen under Bildsøvej. Slusen var fortsat ude af drift, idet man ventede på en afklaring på genslyngningsprojektet.

Derefter kørte vi til udløbet i Storebælt. Som under tidligere besigtigelser forandrer udløbets udmundning sig hele tiden. På dagen var der høj vandstand og fin gennemløb.

Henrik Poulsen oplyste at vandstandsmåleren, der skal placeres udenfor udmundingen, for at man fremover kan relatere havets vandstand til de øvrige målinger på åstrækningerne, nu var modtaget, men ikke var sat op.

Vi besigtigede efterfølgende åstrækningen på Vårby Å syd for motorvejen ved Vårbygården. Der var for nylig, på denne del af åstrækningen, blevet grødeskåret maksimalt i midten af åløbet. Der var fortsat bevoksning på brinkerne.

Der var tidligere konstateret en øget forekomst af pindsvineknop på å strækningen ved Vårbygården, og pindsvineknoppen var nyligt fjernet fra åen. Det har efterfølgende givet en god gennemstrømning af vand.

Det er yderst vigtigt at den fjernes, da planten breder sig hurtigt og kvæler den øvrige vegetation.

På mødet efter å besigtigelsen blev det oplyst at landinspektørfirmaet SKEL har fået opgaven med opmåling af tværsnit af å profilerne.

På baggrund af de klager, der er vedrørende generne ved den defekte sluse, havde Lisbeth Rasmussen fremsendt krav til Kommunen om kompensation for manglende foder til hendes græssende dyr.

Ålavet vil foreslå medlemmerne, at VKST konsulteres for at få et fagligt underbygget krav. Kravet kan eksempelvis opdeles som følger :

Omkostninger til konsulent bistand.

Tab af foder i græsningsperioden (antal dyr, periode).

Arbejds løn i forbindelse med nødvendig fodring/vanding.

Lisbeth Rasmussen fra vores bestyrelse havde den 12. juli 20 konstateret usædvanlig store oversvømmelser i engområderne ved både Vårby og Tude Å. Det var noget usædvanligt for årstiden. Man var bevidst om, at den sidste tids pålandsvind havde medført meget tang på strandene. Ud over at spolere strandene havde det medført en prop i udløbet, som med stor sandsynlighed var årsag til oversvømmelserne på engene. Lisbeth henvendte sig i mail til Henrik Poulsen, om de konstaterede iagttagelser.

Vi fik et notat fra Henrik om hændelsesforløbet i forhold til de opståede problemer. Efter al sandsynlighed var årsagen, at der havde været en hård syd/sydvestlig vind, som var årsag til den megen tilførsel af tang i udløbet.

Henrik Poulsen vurderede at ca. 30 HA havde været påvirket af den forhøjede vandstand.

Den 28. juli var der en stor artikel på forsiden af Sjællandske om fiskedød ved Tude Ås udløb.

Det flød med døde fisk i Tude Å ved udløbet til Storebælt og omkring Bildsø Bro.

Lystfiskerne havde slået alarm lørdag aften den 25. juli hvor brandvæsenet og Miljøvagten rykkede ud. Ifølge naboer på stedet var fiskedøden dog allerede startet dagen før.

Man konkluderede, at det jo var det sædvanlige problem med at udmundingen stopper til med tang ude fra Storebælt, som ligger og rådner op på bunden af åen og tager ilten, så fiskene dør.

Man mente, at tingene blev grebet meget bedre an, da Vestsjællands Amt havde ansvaret for forholdene.

Siden Slg. K. tog over efter Amtet, var det kun blevet værre og værre med oprensningen, var konklusionen fra en af lodsejerne langs åen.

På spørgsmålet om hvad man ville gøre for at løse situationen, skrev Bo Gabe at man pt. var ved at undersøge, hvad der kunne gøres, og om det eventuelt var muligt at grave noget af tangen væk.

Han vurderede ikke umiddelbart, at der var en sammenhæng med at slusen ved Bildsøvejen ikke fungerede som den skal.

Vi mener fra Ålavets side, at slusen er en væsentlig årsag til de tilbagevendende problemer ved udløbet.

I oktober rettede vi henvendelse til Henrik Poulsen, og bad om en status for grødeskæringen og oprensningen.

Han nævnte, at oprensningen foregik planmæssigt og tilsyneladende ret tilbunds gående.

I den forbindelse nævnte han, at jf. regulativerne påhviler det lodsejerne selv at fjerne sedimenterne og den oprensede vækst fra brinkerne. Samtlige regulativer beskriver dette, hvor lodsejeren senest 14 dage efter oprensningen, skal fjerne det oprensede.

Vi satte spørgsmålstegn til dette, da vi gik ud fra, at det er meget længe siden at kommunen har foretaget en så tilbunds gående oprensning. Henrik foreslog en dialog om problematikken .

Vi besluttede på bestyrelsesmødet, at invitere Henrik Poulsen til et besigtigelsesmøde på den oprensede strækning.

Dette møde foregik den 2. november .

En meget tiltrængt oprensning af åløbet ved Strandvejen var afsluttet, hvilket meget synligt har forbedret afvandingsvejen af vandløbet.

Efter oprensningen lå de oprensede sedimenter på brinkerne i ganske betydelige mængder. Som tidligere nævnt er de enkelte lodsejere forpligtet til at bortskaffe det oprensede sand, dynd og planterester.

Vi aftalte, at ålavet skulle informere ålavets medlemmer om denne forpligtelse, og om hvorledes den håndteres.

Ved tidligere oprensninger har det været kotyme, at fyldet blev udjævnet 2-8 meter fra åbredden. Dette kan fortsat praktiseres, og det er de enkelte lodsejeres forpligtelse, at udføre dette.

Da vi nærmede os et tidspunkt, hvor engene blev meget våde, hvilket besværliggjorde fyldreguleringen blev det accepteret, at reguleringen senest skal være udført inden sommeren '21. Man forventede ikke, at åmændene skulle anvende arealet inden da, da den normale grødeskæring foretages fra båd.

På vores bestyrelsesmøde den 1.12. var der enighed om og stor tilfredshed med, at denne del af Tude å var blevet oprenset, efter at lodsejere og ålavet igennem mange år har påpeget problemerne med den manglende afvandning af denne del af Tude Å.

Henrik Poulsen havde tidligere oplyst, at de nye bundkoter ville danne grundlag for det kommende regulativ.

Strækningen nord for Øster Stillinge renden var ikke blevet oprenset, og det var ålavets vurdering, at en sanering af strækningen var påkrævet. Det gælder strækningen fra Stillingevej til Havrebjergvej, da denne del af åen har meget lille fald, og mange steder er overgroet med vækst. Slagelse kommune var tidligere gjort opmærksom på forholdet, uden der indtil da var sket noget i sagen. Vi rykkede Henrik Poulsen for aktion.

Ved vandsynsråds mødet den 2.12. blev der givet status på grødeskæring. Der blev efterlyst en måde at markere drænuvløb til åsystemet. Jeg vil opfordre lodsejere langs åen til at markere drænuvløbene med landmålerstokke, så oprensning og grødeskæring kan tage hensyn til disse drænuvløb.

Fra ålavets side ønskede vi så vi muligt maskinoprensning frem for manuelt oprensning af åmænd. Vi finder, at man ved maskinoprensningen sikrer en effektiv oprensning, især i de tilfælde hvor strækningerne er bevokset med pindsvineknop.

Den 3. december var jeg forbi munden ved Tude å og åen var fyldt med tang, der tilsyneladende spærrede for gennemløb.

Jeg rettede henvendelse til Henrik Poulsen, som var enig i at situationen ved udløbet var problematisk.

Heldigvis var det en kortvarig lukning af udløbet, idet der efterfølgende skabtes en strømrønde gennem tangen.

Den 11. februar 21 var der indkaldt til lodsejermøde om slusen ved Tude Å.

Flemming Kortsen bød velkommen. Formålet med mødet var at give en kort status på vådområde projektet i Tude Ådal og kommunens planer i forhold til slusen.

Bo Gabe gav en kort redegørelse for den situation vådområde projektet Tude Ådal p.t. stod i.

Efter dialog med Danmarks Sportsfisker Forbund blev der arbejdet med løsninger, der kan optimere projektet ift. Ørreder.

Det blev bemærket fra flere deltagere, at tålmodigheden var opbrugt med hensyn til, hvornår der gøres noget ved slusen. Mange havde oplevet at deres arealer bliver vådere. Flemming Kortsen fortalte, at der er en grænse for hvor længe kommunen vil vente, før man er nødt til at gøre noget ved slusen, selv om der muligvis vil være tale om en dobbelt udgift.

En lodsejer fortalte, at der er arealer som ikke længere opfylder kravet til hektar støtte. Der var brug for en hurtig afklaring ift. om der kan søges støtte for de kommende år. Ejeren løber en stor risiko ift. tilbagebetaling af støtte. Der var enighed om, at der var behov for en hurtig afklaring og plan for slusen.

Den 24. marts 21 var der digitalt møde med følgegruppen for Tude Å dal angående projekt status.

Firmaet Niras, som har overtaget projektudregningerne efter Orbicon, har arbejdet med tilpasning af projektet. Det foreslås, at slusen flyttes længere opstrøms, hvor det nye forløb af Tude Å passerer Bildsøvej, frem for ved Tjokholmdæmningen. Det ville give en betydelig mindre lukketid, som er til fordel for ørredens passage ved slusen.

Projekt ændringen vil til gengæld give en lidt højere vandstand opstrøms projektområdet. I Tude Å ved tilløbet fra Vårby Å vil der være en 6-10 cm højere vandstand afhængig af årstiden. Man mente ikke, det ville give oversvømmelser på markterræn, og at engene fortsat ville kunne afgræsses.

Det afstedkom mange spørgsmål fra de øvrige deltagere.

Fra Ålavets side har vi tidligere givet indsigelser overfor tidligere udregninger fra Orbicon om en vandstandsstigning på 2 cm. Dette resulterede i, at man gjorde den nye genslyngning af Åen 2 m bredere og tilsvarende en 2 m bredere sluse, for derved at opretholde samme vandstand, som inden projektet var udført.

Der er ingen tvivl om, at engene vil lide under en vandstandsstigning på 6-10 cm.

Vi mener i Ålavet, at vi må have uvildig rådgiver på sagen, til udregning af konsekvenserne for den øgede vandstandsstigning.

Vi havde efter ønske fra ålavet møde med Niras og Slg. kommune hvor Erik Blegmand fra VKST også deltog. På dette møde havde Niras igen ændret sit forslag til en sluse placering tilbage til Tjokholm dæmningen, med nogle ændringer i slusens udformning.

Der er ikke ændringer i udregningerne i forhold til vandstandsstigningen fra 6 til 10 cm opstrøms Tude Å og Vårby Å.

Det blev på mødet aftalt, at Niras skulle foretage kalkuleringer på den forøgede vandstandsstigning og konsekvenserne opstrøms for de drænedede arealer, der støder op til åen.

Vi er stadig skeptiske for den stigning, da en del arealer ud over græsningsarealer ligger forholdsvis lavt, og dermed drænenes dårligere dræning af markerne.

Som tidligere nævnt ønsker Ålavet en uvildig vurdering og konsekvensberegning af den højere vandstand i åen.

Den 24.marts blev vi præsenteret for et udkast fra Center for Miljø, Plan og teknik om, at regulativet der gælder for Tude Ås udløb bliver tilrettet, idet man ønsker at slette formuleringen, hvor det fremgår, at der findes en stenkastning og høfte, som skulle vedligeholdes af det daværende Vestsjællands Amt. Regulativet er fra 1985.

Ålavet er kommet med en udtalelse i den anledning. Vi ønsker IKKE at man sletter dette fra det pågældende regulativ, da vi med interesse har læst afgørelsen, hvor det blev aftalt mellem lodsejere og det daværende amt, at der skulle etableres en høfde. Årsagen var dengang, som nu, gentagne tilsandinger af udmundingen.

Vi mener med de store problemer vi lever med i dag, at man måske skal genoverveje, at etablere en moderne udgave af anlægget, og forhåbentlig dermed løse problemerne med tang og tilsanding. Jeg er godt klar over, at det kræver, at Kystdirektoratet skal inddrages.

Slg.K. bruger mange resurser på opmåling af vore vandløb for at sikre, at kommunen overholder deres forpligtelser i forhold til regulativerne.

Opmålingen er i Slg.K. udliciteret til landinspektørfirmaet SKEL, der foretager tværprofil opmåling for hver 100 m. af en åstrækning.

Der er behov for oprensning af sand og mudder på en del af strækningen, der er opmålt.

Der er på det seneste afprøvet forskellige teknologiske løsninger til, at foretage disse opmålinger. En af disse nye løsninger er udviklet af ingeniør Sten Rasmussen. Metoden går i al sin enkelhed ud på, at han sejler ud i et vandløb i en jolle med GPS udstyr og nogle computere. Via ultralyd målinger får han så data, der kan vise, hvor der i vandløbet ligger forhindringer, for at vandet kan løbe. Det kan være sandbanker eller sten.

Sten Rasmussen forklarer at målingerne er meget mere præcise, hurtigere, bedre og billigere med sin sejlede vanddrone end kommunerne kan gøre det.

Kommunerne skal hvert 5. år foretage opmålinger af vandløb for hver 100 m.

Jeg har forstået på Henrik Poulsen, at han er i dialog med Sten Rasmussen angående hans nye opmålingsteknologi.

Den øgede regnmængde man forventer i fremtiden, skal ledes væk i et vandløb, der måske ikke altid er rensset op og grødeskåret optimalt. Dermed begrænses afvandingen, hvilket ofte medfører, at engarealer enten oversvømmes eller har fået så høj grundvandsstand, at de ikke kan dyrkes ellers afgræsses.

Derfor må profilerne mange steder gøres bredere, eventuelt i kombination med udtagning af vådområder.

Kun derved kan vi i størst muligt omfang undgå de evindeligt tilbagevendende oversvømmelser af landbrugsjord og beboelses områder. Jeg er ikke i tvivl om, at landbruget vil være medspiller i forhold til at løse de kommende udfordringer.

Vi opfordrer derfor til, at regeringen lovgiver, så de danske vandløb kan få en kapacitet, der tager hensyn de vandmængder, vi har nu, og den fordobling der nogle steder ventes at skulle afledes frem til 2050.

Samtidig er der et tvingende behov for, at de regulativer, som gælder for vandløbene, ikke giver risiko for forskellige fortolkninger og dermed usikkerhed om lodsejernes retsstilling.

Til slut en stor tak til bestyrelsen og suppleanter for jeres engagerede medvirkning ved bestyrelsens møder og arrangementer.

I har ydet en stor indsats i ålavet, og det har været en fornøjelse, at mødes med jer og drøfte ålavets virke.

Også stor tak til jer medlemmer for støtte og opbakning til ålavet.

Uden jeres støtte kan vi ikke være vagthund i landbrugets åbenbare interesse i, at vores vandløb afleder vandet fra vores marker.

Med jeres opbakning vil ålavet også i fremtiden kæmpe for jeres muligheder, for at dyrke de å nære jorde.

Tak for jeres opmærksomhed